

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Ústí nad Labem rozhodl samosoudcem Mgr. Václavem Trajerem ve věci žalobců:

- a) A. K. A.-A., narozený „X“, státní příslušnost Irák,
toho času pobytem Zařízení pro zajištění cizinců Balková, Balková 1,
331 65 Tis u Blatna,
b) nezl. M. A. A.-A., narozený „X“, státní příslušnost Irák,
toho času pobytem Zařízení pro zajištění cizinců Balková, Balková 1,
331 65 Tis u Blatna,
oba zastoupeni Organizací pro pomoc uprchlíkům,
sídlem Kovářská 4, 190 00 Praha 9,

proti

žalovanému:

Policie České republiky, Krajské ředitelství policie Ústeckého kraje,
Odbor cizinecké policie, Oddělení pobytové kontroly, pátrání
a eskort,
sídlem Masarykova 27, 400 01 Ústí nad Labem,

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 6. 10. 2018, č. j. KRPU-196794-23/ČJ-2018-040022-SV-ZZ,

takto:

- I. Rozhodnutí Policie ČR, Krajského ředitelství policie Ústeckého kraje, Odboru cizinecké policie, Oddělení pobytové kontroly, pátrání a eskort ze dne 6. 10. 2018, č. j. KRPU-196794-23/ČJ-2018-040022-SV-ZZ, se pro vadu řízení a nezákonnost **ruší a věc se vrací** žalovanému k dalšímu řízení.

Shodu s prvopisem potvrzuje I. T.

(K.ř.č. 1 - rozsudek)

II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

1. Žalobci se žalobou podanou v zákonem stanovené lhůtě prostřednictvím svého zástupce domáhali zrušení rozhodnutí žalovaného ze dne 6. 10. 2018, č. j. KRPU-196794-23/ČJ-2018-040022-SV-ZZ, jímž bylo rozhodnuto, že se žalobce a) dle § 124 odst. 1 písm. b) ve spojení s § 124 odst. 2 zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů (dále jen „zákon o pobytu cizinců“), zajišťuje za účelem správního vyhoštění a dle § 124 odst. 3 zákona o pobytu cizinců byla stanovena doba zajištění na 90 dnů ode dne omezení osobní svobody žalobce, které nastalo dne 5. 10. 2018 v 8.30 hodin.

Žaloba

2. Žalobci v žalobě uvedli, že v dané případě jde o zajištění rodiče nezletilého dítěte, neboť žalobce a) je otcem žalobce b). Žalobci b) jsou čtyři roky a považuje se za dítě ve smyslu Úmluvy o právech dítěte. Poukázali na ochranu zájmu dítěte upravenou ve směrnici Evropského Parlamentu a Rady č. 2008/115/ES ze dne 16. 12. 2008, o společných normách a postupech v členských státech při navracení neoprávněně pobývajících státních příslušníků třetích zemí, v Úmluvě o právech dítěte a Evropské úmluvě o ochraně lidských práv a základních svobod. Na podporu své argumentace odkázali i na rozsudky Evropského soudu pro lidská práva ve věci R. M. a ostatní proti Francii, č. 33201/11, R. C. a V. C. proti Francii, č. 76491/14, Muskahadzhieva a další proti Belgii, Popov proti Francii, a dále i na A. B. a ostatní proti Francii, č. 11593/12. K nejlepšímu zájmu dítěte ve vztahu k zajištění a alternativám k zajištění, které je nutno zvažovat, poukázali i na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 17. 6. 2015, č. j. 1 Azs 39/2015-28, a rozsudek Krajského soudu v Brně ze dne 3. 11. 2016, sp. zn. 41 A 71/2016.
3. Uvedli, že žalobce b) je vzhledem ke svému útlému věku extrémně zranitelným dítětem. Poukázali na skutečnost, že žalobce b) je často nemocný a trpí kožním onemocněním. Dle žalobce a) má dítě problémy s nabízenou stravou, nejí a často pláče. Žalovaný by měl přistupovat k těmto dětem s maximálním zřetelem, avšak v rozhodnutí o zajištění, které se jej bezprostředně dotýká, vůbec nefiguruje a nelze tedy než dovodit, že se jeho postavením žalovaný vůbec nezabýval, což je hrubým porušením práv dítěte. Naplnění nejlepšího zájmu dítěte vyžaduje jak zachování jednoty rodiny, tak přednostní umístění v alternativním, nevězeňském prostředí. V napadeném rozhodnutí žalovaný ani jednou nezmiňuje možnost umístění celé rodiny do Příjímacího střediska v Zastávce u Brna, ačkoliv tuto variantu musí jednoznačně zvážit i v případě osob, které nejsou žadateli o mezinárodní ochranu. Výbor OSN pro práva dítěte uvedl, že osoby mladší 18 let by neměly být do detenčních zařízení umísťovány vůbec. Není přitom rozhodující, zda se jedná o zařízení, které má vytvořeny podmínky pro pobyt dětí či nikoliv.

Shodu s prvopisem potvrzuje I. T.

4. Žalobci konstatovali, že je pravdou, že podmínky v Zařízení pro zajištění cizinců Bělá – Jezová se oproti předchozím letům kontinuálně zlepšují. Pro děti jsou k dispozici volnočasové aktivity včetně výletů, školní třída i hrací prvky na venkovních hřištích. Avšak silná přítomnost bezpečnostních prvků a složek má negativní dopady na psychické zdraví dítěte. Žalobce a) uvedl, že jeho syn má problémy s nabízenou stravou, často pláče, trpí kožním onemocněním a v zařízení není možné mu poskytnout potřebnou pomoc.
5. K době zajištění uvedli, že v případě zajištění rodin s nezletilým dítětem se musí jednat o krajní opatření používané na co nejkratší možnou dobu. Žalovaný mylně odkazovala pouze na první větu § 125 odst. 1 zákona o pobytu cizinců, když jako maximální možnou dobu zajištění uvádí 180 dnů. Žalovaný zcela ignoroval skutečnost, že žalobci jsou otec [žalobce a)] s nezletilým synem [žalobce b)], které lze zajistit na maximální možnou dobu v trvání 90 dnů. Žalovaný svou argumentací mylně vytváří dojem, že přistoupil k zajištění na co nejkratší dobu, ačkoliv ve skutečnosti přistoupil k zajištění na dobu maximální.
6. Žalobci dále měli za to, že v jejich případě nemůže být naplněn účel zajištění, neboť toto nemůže být realizováno. Existují totiž obavy, že pokud by byli vráceni do Iráku, hrozilo by jim skutečné nebezpečí vážné újmy podle § 179 odst. 2 zákona o pobytu cizinců. Žalobce a) ve své výpovědi uvedl, že má zničený byt a nemůže se vrátit do svého bydliště, protože byl vojákem, měl by problémy s místními milicemi. Současně sice uvedl, že mu při návratu do Iráku „nic nehrozí“, ale s ohledem na následující větu výpovědi, kde zmiňuje předmětné milice, lze dovodit, že v daný moment pravděpodobně nerozuměl dotazu správního orgánu. Žalovaný se uvedenými skutečnostmi nezabýval, ani se na ně nedoptával, ačkoliv tak mohl a měl učinit. Žalovaný se rovněž nezabýval tvrzením žalobce a), že v Iráku není bezpečno pro jeho děti a nemůže tam léčit svého syna, jak by bylo třeba. Reálnost návratu předjímal žalovaný na základě zcela obecných informací o bezpečnostní situaci v Iráku. Nijak se však nezabýval specifickou situací rodiny žalobců, která je vnitřně vysídlena a nevěnoval se hrozbě ze strany milic. Žalovaný měla před vydáním rozhodnutí o zajištění alespoň předběžně posoudit možné překážky správního vyhoštění, což však neučinil.

Vyjádření žalovaného k žalobě

7. Žalovaný k výzvě soudu předložil správní spis a písemné vyjádření k žalobě, v němž zrekapituloval předcházející správní řízení a navrhl žalobu zamítnout. Žalobci s poukazem na bezpečnostní situaci, nespecifikovanou hrozbu tamními milicemi a na zdravotní stav žalobce b) chtěli vycestovat do Holandska, kde chtěli žádat o azyl. Přestože cestovali přes řadu bezpečných zemí v Evropě, nikde o azyl nepožádali. Dle žalovaného je správní vyhoštění žalobců do Iráku na základě vyžádaných podkladů potencionálně možné. Žalobci nehledají ochranu, nýbrž lepší podmínky v Holandsku než jsou v Iráku. Právě v nejlepším zájmu dítěte byli žalobci umístěni do Zařízení pro zajištění cizinců Bělá – Jezová, které je vyhrazeno pro zajišťování rodin s dětmi. Žalovanému je zcela zřejmé, že v případech zajištění rodin s nezletilými dětmi je maximální doba zajištění 90 dnů od dne omezení osobní svobody. Žalovaný nijak na svobodě neomezil žalobce b), kterého pouze Shodu s prvopisem potvrzuje I. T.

na základě svobodné vůle žalobce a) a v souladu s nejlepším zájmem dítěte umístil společně se zajištěným do Zařízení pro zajištění cizinců, které je jako jediné v České republice přizpůsobeno pro umísťování rodin s dětmi. Důvody, proč žalovaný zvolil maximální délku zajištění, náležitě osvětlil v odůvodnění napadeného rozhodnutí, což však neznamená, že stanovená doba zajištění nemůže být i kratší. Žalobci zcela mylně argumentují možností jejich umístění do Přijímacího střediska Zastávka u Brna, kam nemohou být umístěni, neboť toto zařízení spadá do gesce Ministerstva vnitra a je určeno pro žadatele o mezinárodní ochranu.

Správní spis

8. Ze správního spisu vyplývá, že žalobci byli kontrolováni dne 4. 10. 2018 ve 23:30 hod. hlídkou policejních orgánů SRN na dálnici BAB17/D8. Poté, co hlídka zastavila osobní automobil Peugeot, bylo zjištěno, že žalobci nemají vydáno vízum ani povolení k pobytu, které by je opravňovalo k pobytu na území SRN a Evropské unie. Proto byli policejními orgány SRN zajištěni a vráceni zpět do České republiky. Dne 6. 10. 2018 byly zahájeny úkony ve věci správního vyhoštění žalobců. Žalobce a) uvedl, že z Iráku vycestoval asi 15. nebo 16. září 2018 z města Zachó do Turecka, pak cestovali prostřednictvím převaděčů. Syna vzal s sebou na cestu do Evropy, protože je pořád nemocný a oni nemají peníze na jeho léčbu. Svůj cestovní doklad nechal doma, aby znemožnil případné navrácení při zadržení. Na území České republiky nemají žádné společenské či kulturní vazby, nevlastní zde žádný majetek a v České republice nikoho neznají. Žalobce uvedl, že v návratu do Iráku mu nic nebrání, nic mu tam nehrozí, akorát nemůže do svého bydliště, protože má zničený byt a protože byl dříve vojákem, měl by problémy s místními milicemi. Jejich cílem je Holandsko, kde chtějí požádat o azyl. V Holandsku pobývají jejich příbuzní (bratr a rodiče manželky), kteří získali mezinárodní ochranu. Jsou si vědomi, že po území Evropské unie cestují neoprávněně. Žalobce b) byl ubytován na žádost žalobce a) společně s ním v zařízení pro zajištění cizinců, neboť se jedná o jeho nezletilého syna.
9. Žalovaný vycházel při vydání rozhodnutí mimo jiné z Informace Ministerstva vnitra ze dne 6. 3. 2018 k bezpečnostní a politické situaci v Iráku.

Posouzení věci soudem

10. O žalobě soud rozhodl v souladu s ustanovením § 51 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“), bez jednání, neboť žalovaná s tímto postupem výslovně vyjádřila souhlas a žalobci v zákonné lhůtě podle § 172 odst. 5 zákona o pobytu cizinců nenavrhli konání jednání.
11. Napadené rozhodnutí soud přezkoumal v řízení podle části třetí hlavy druhé prvního dílu s. ř. s., který vychází z dispoziční zásady vyjádřené v ustanoveních § 71 odst. 1 písm. c), písm. d), odst. 2 věty druhé a třetí a § 75 odst. 2 věty první s. ř. s. Z této zásady vyplývá, že soud přezkoumává zákonnost rozhodnutí správního orgánu pouze v rozsahu, který žalobce uplatnil v žalobě nebo během lhůty po oznámení napadeného rozhodnutí

Shodu s prvopisem potvrzuje I. T.

ve smyslu ustanovení § 172 odst. 1 zákona o pobytu cizinců. Povinností žalobce je proto tvrdit, že rozhodnutí správního orgánu nebo jeho část odporuje konkrétnímu zákonnému ustanovení, a toto tvrzení zdůvodnit. Nad rámec žalobních bodů musí soud přihlédnout toliko k vadám napadeného rozhodnutí, k nimž je nutno přihlížet bez návrhu nebo které vyvolávají nicotnost napadeného rozhodnutí podle ustanovení § 76 odst. 2 s. ř. s. Takové nedostatky v projednávané věci ovšem zjištěny nebyly.

12. Podle ustanovení § 124 odst. 1 písm. b) zákona o pobytu cizinců je policie oprávněna zajistit cizince staršího 15 let, jestliže bylo doručeno oznámení o zahájení řízení o správním vyhoštění anebo o jehož správním vyhoštění již bylo pravomocně rozhodnuto nebo mu byl uložen jiným členským státem Evropské unie zákaz vstupu platný pro území členských států Evropské unie a nepostačuje uložení zvláštního opatření za účelem vycestování, pokud je nebezpečí, že by cizinec mohl mařit nebo ztěžovat výkon rozhodnutí o správním vyhoštění, zejména tím, že v řízení uvedl nepravdivé údaje o totožnosti, místě pobytu, odmítl tyto údaje uvést anebo vyjádřil úmysl území neopustit nebo pokud je takový úmysl zjevný z jeho jednání.
13. Podle § 124 odst. 3 věta první a druhá zákona o pobytu cizinců policie v rozhodnutí o zajištění stanoví dobu trvání zajištění s přihlédnutím k předpokládané složitosti přípravy výkonu správního vyhoštění. Při stanovení doby trvání zajištění je policie povinna zohlednit případy nezletilých cizinců bez doprovodu a rodin či jiných osob s dětmi.
14. Podle § 125 odst. 1 zákona o pobytu cizinců doba zajištění nesmí překročit 180 dnů a počítá se od okamžiku omezení osobní svobody. V případě cizince mladšího 18 let nebo rodiny s nezletilými dětmi nesmí doba zajištění překročit 90 dnů.
15. Podle § 178 zákona o pobytu cizinců za procesně způsobilého se pro účely tohoto zákona považuje cizinec starší 15 let, který je schopen projevit svou vůli a samostatně jednat.
16. Obdobnými situacemi zajištění rodin s dětmi se opakovaně zabýval i Nejvyšší správní soud, který v rozsudku ze dne 24. 7. 2014, č. j. 4 Azs 115/2014-37, www.nssoud.cz, mimo jiné uvedl: „Vzhledem k účelu zajištění je tedy zřejmé, že jej nelze realizovat kdekoliv, ale pouze v místě se specifickou kombinací podmínek. Důvodová zpráva k zákonu o pobytu cizinců k tomu dále uvádí: „Vytváří se podmínky pro to, aby zařízení svým vnitřním režimem byla srovnatelná s přijímacími středisky azylových zařízení s rozdílem, že cizinec nemá právo toto zařízení v průběhu zajištění opustit (jen ze zákonných důvodů).“ Slovo „zpravidla“ je tak v případě ustanovení § 130 odst. 1 zákona o pobytu cizinců třeba interpretovat s ohledem na možnost policisty krátkodobě zajistit cizince v policejní cele ve smyslu § 27 a § 28 písm. a) zákona o Policii České republiky. Správní orgán umístí cizince do zařízení pro zajištění cizinců, ledaže by byl umístěn do cely podle zákona o Policii České republiky. Přitom nelze vyloučit nezbytné výjimky spočívající například v nutnosti hospitalizovat cizince apod. Nejvyšší správní soud nepřistoupil na argumentaci, podle které bylo možné umístit stěžovatele do přijímacího či pobytového střediska s odůvodněním, že se jedná o žadatele o mezinárodní ochranu. První věta § 2 odst. 5 zákona o azylu stanoví, že „[ž]adatelem o udělení mezinárodní ochrany se pro účely tohoto zákona rozumí cizinec, který požádal Českou republiku o mezinárodní ochranu, nebo Shodu s prvopisem potvrzuje I. T.

cizinec, který podal žádost o udělení mezinárodní ochrany v jiném členském státě Evropské unie, je-li Česká republika příslušná k jejímu posuzování.“ Postavení žadatelů o mezinárodní ochranu v České republice za daných skutkových okolností stěžovatelům nepřiznává zákon o azylu, ani jiný právní předpis....faktické situace, kdy přicházelo v úvahu jeho zajištění pouze v Zařízení pro zajištění cizinců Bělá - Jezová, ve kterém zákon presumuje pobyt rodiny s dětmi. Je obecně známou informací, kterou uvádí například veřejný ochránce práv, že se zde nacházejí oddělené prostory pro pobyt rodin.“

17. Dále Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 17. 6. 2015, č. j. 1 Azs 39/2015 – 56, www.nssoud.cz, uvedl, že: „Nejvyšší správní soud zdůrazňuje, že za situace, kdy se důvody zajištění týkají i nezletilého dítěte, nebo pokud je na základě tvrzení zákonných zástupců nebo z okolností případu (malé dítě, žádní příbuzní v České republice apod.) zřejmé, že dítě bude (muset) pobývat po dobu zajištění jeho zákonných zástupců s nimi, musí správní orgány k této skutečnosti přihlídnout. Výše zmíněné podmínky pro vydání rozhodnutí o zajištění (nebezpečí útěku, přiměřenost, existence alternativ), jakož i okolnosti samotného zajištění v případě, že je k němu přikročeno (jeho délka, zařízení, kde bude provedeno...) je poté třeba hodnotit právě s ohledem na skutečnost, že budou přímo dopadat i na nezletilé dítě. Správní orgán i krajský soud vzaly nezletilé dítě v potaz toliko ve vztahu k délce zajištění, která může být dle zákona o pobytu cizinců za takové situace maximálně devadesátidenní. Ostatní podmínky a okolnosti zajištění správním orgánem ani krajským soudem ve vztahu k nezletilému dítěti, fakticky přímo dotčenému tímto zajištěním, posuzovány nebyly. Zejména v obou rozhodnutích zcela absentují úvahy ve vztahu k podmínkám v ZZC, kde mělo být zajištění rodičů vykonáno, byť tak důležité, že se k nim opakovaně vyjádřil i ESLP.“
18. Z rozhodnutí o zajištění žalobce a) nevyplývají žádné úvahy o tom, že by byly hodnoceny podmínky realizace zajištění ve vztahu k nezletilé osobě, a to žalobci b), který je žalobcem a) doprovázen a lze jej bezpochyby považovat za rodinného příslušníka žalobce a), neboť se jedná o otce a syna. Z tohoto titulu byl také nezletilý ubytován podle § 140 zákona o pobytu cizinců v zařízení pro zajištění cizinců. Na žalobce b) je nutno hledět jako na dítě ve smyslu Úmluvy o právech dítěte, a vztahují se na něho tedy záruky zvýšené ochrany. Ze shora uvedené právní úpravy i judikatury Nejvyššího správního soudu je zřejmé, že se žalovaný při zajištění musí zabývat i situací nezletilých cizinců, kteří jsou doprovázeni zajišťovanými cizinci. V žalobou napadeném rozhodnutí o zajištění je však pouze zmínka o souhlasu žalobce a) s umístěním nezletilého do zařízení pro zajištění cizinců. Z výše uvedeného je zřejmé, že žalovaný zatížil své rozhodnutí ve věci zajištění žalobce a) nepřezkoumatelností pro nedostatek důvodů rozhodnutí podle § 76 odst. 1 písm. a) s. ř. s.
19. Pro fakt, že žalovaný si nebyl vědom specifčnosti postavení žalobců při rozhodování o zajištění, svědčí i to, že nesprávně ve svých rozhodnutích ve vztahu k době zajištění uváděl, že celková doba zajištění nesmí podle § 125 odst. 1 zákona o pobytu cizinců překročit 180 dnů, ačkoliv tato celková doba je podle věty druhé § 125 odst. 1 zákona o pobytu cizinců maximálně 90 dnů. Pro tento závěr svědčí i výpočet předpokládané doby zajištění žalovaným v napadeném rozhodnutí, neboť zde uvedl, že proces ověřování totožnosti v Iráku od zaslání žádosti činí cca 60 - 90 dní, dalších cca 10 - 20 dní cestuje Shodu s prvopisem potvrzuje I. T.

doklad na Ředitelství cizinecké policie. Dále žalovaný započítal i dobu nutnou k zabezpečení přepravních dokladů, která se pohybuje kolem 30 kalendářních dnů. Soud konstatuje, že i při započtení nejnižších předpokládaných dob je jejich součet 100 dní, a tedy překračuje maximální přípustnou dobu zajištění žalobce s nezletilým dítětem. Za tohoto stavu je tak zcela zřejmé, že žalovaný nesprávně aplikovala § 125 odst. 1 zákona o pobytu cizinců, neboť uvažoval tak, že maximální doba zajištění činí 180 dnů ve smyslu věty první uvedeného ustanovení, ačkoliv ve skutečnosti měl aplikovat větu druhou uvedeného ustanovení, kde je stanovena poloviční maximální doba zajištění. Soudu tedy nezbyvá, než konstatovat, že se žalovaný v rozhodnutí o zajištění žalobce a) dopustil nezákonnosti podle § 78 odst. 1 s. ř. s.

20. S přihlédnutím k výše uvedené vadě řízení a nezákonnosti považuje soud za nadbytečné zabývat se námitkou týkající se naplnění účelu zajištění.
21. S ohledem na shora uvedené skutečnosti soud proto s poukazem na ustanovení § 76 odst. 1 písm. a) a § 78 odst. 1 s. ř. s. přikročil výrokem I. ke zrušení rozhodnutí žalovaného o zajištění žalobce a) pro vady řízení a nezákonnost a současně ve smyslu ustanovení § 78 odst. 4 s. ř. s. také rozhodl o vrácení věci žalovanému k dalšímu řízení. V dalším řízení bude žalovaný dle ustanovení § 78 odst. 5 s. ř. s. vázán právním názorem, který soud vyslovil v tomto zrušujícím rozsudku.
22. Podle § 60 odst. 1 věty první s. ř. s. nepřiznal výrokem II. žádnému z účastníků právo na náhradu nákladů řízení, neboť žalobci náhradu nákladů řízení nepožadovali a žalovaný nebyl ve věci úspěšný.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat **kasační stížnost** ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, sídlem Moravské náměstí 611/6, 657 40 Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Případně-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližší následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti **musí** být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Shodu s prvopisem potvrzuje I. T.

Ústí nad Labem 19. listopadu 2018

Mgr. Václav Trajer v.r.
samosoudce

Shodu s prvopisem potvrzuje I. T.

(K.ř.č. 1 - rozsudek)